

Wymagania edukacyjne obowiązujące na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa w szkole podstawowej zintegrowane z seria „Żyję i działam bezpiecznie”

1. Pierwszoplanowym kryterium oceniania są umiejętności ucznia. Następnie zaangażowanie ucznia w proces nauczania – uczenia się, jego aktywność, utożsamianie się z problematyką i przejawianie zainteresowania. W dalszej kolejności ocenie podlega cały zasób wiedzy.
2. Kryteria oceniania:

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste czynności,
- pracuje niesystematycznie,
- wykazuje braki w wiedzy, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte:
  - rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych,
  - charakteryzuje najczęstsze sytuacje stanowiące zagrożenie dla jednostki,
  - wyjaśnia znaczenie terminu „sytuacja kryzysowa”,
  - omawia przyczyny powodzi,
  - wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi i czego w czasie powodzi robić nie wolno,
  - wymienia najczęstsze przyczyny pożarów,
  - wyjaśnia, jak należy się zachować w przypadku dostrzeżenia pożaru,
  - wyjaśnia znaczenie terminu „ewakuacja”,
  - wyjaśnia zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ABC),
  - wymienia kolejne ogniwa łańcucha przeżycia; omawia ich znaczenie,
  - wymienia numery alarmowe i omawia właściwy sposób wzywania pomocy,
  - wyjaśnia, na czym polega resuscytacja krążeniowo-oddechowa,
  - wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy; posługuje się apteczką pierwszej pomocy,
  - omawia prawidłowe postępowanie w czasie upałów,
  - wymienia najczęstsze przyczyny utonięć,
  - wymienia najczęstsze przyczyny wypadków drogowych,
  - wyjaśnia znaczenie terminów: „skażenie” i „zakażenie”,
  - wyjaśnia znaczenie terminu „piktogram”.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- przy pomocy nauczyciela podejmuje proste zadania,
- w czasie zajęć samodzielnie wykonuje proste zadania zlecone przez nauczyciela,
- pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji,
- częściowo opanował podstawowe wiadomości i umiejętności – umożliwiające podjęcie niezbędnych działań ratunkowych:

- wyjaśnia, jak należy się zachować po usłyszeniu alarmu,
- omawia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu,
- wymienia zagrożenia dla grup społecznych,
- identyfikuje znak rozpoznawczy OC,
- charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy,
- wyjaśnia, jak należy gasić zarzewie ognia,
- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych,
- rozpoznaje stan osoby poszkodowanej; prawidłowo bada jej oddech (na manekinie),
- wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej,
- omawia znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy,
- udziela pomocy przy urazach kończyn,
- wyjaśnia, czym jest zasłabnięcie, i omawia zasady postępowania w przypadku zasłabnięcia,
- wymienia części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom,
- udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia termicznego,
- wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym,
- wyjaśnia znaczenie terminu „promieniotwórczość”,
- wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wykorzystuje różne źródła informacji,
- poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo - skutkowych,
- podejmuje wybrane zadania dodatkowe,
- poprawnie przedstawia algorytmy postępowania w różnorodnych sytuacjach,
- dokonuje porównań typowych sytuacji,
- samodzielnie realizuje zadania powierzone przez nauczyciela,
- opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym:
  - wyjaśnia, czemu służy system wykrywania skażeń i alarmowania,
  - zachowuje się właściwie (zgodnie z instrukcją) po ogłoszeniu alarmu w szkole,
  - uzasadnia konieczność istnienia zorganizowanej ochrony ludności,
  - omawia cele i zadania obrony cywilnej,
  - wymienia i omawia najczęstsze zagrożenia zdrowia i życia na skutek powodzi, pożaru, huraganu i innych sytuacji kryzysowych zagrażających lokalnej społeczności,
  - wymienia zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
  - identyfikuje znaki ochrony przeciwpożarowej,
  - omawia przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych i technicznych,
  - charakteryzuje najistotniejsze zasady opuszczania miejsc zagrożonych,

- omawia budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego człowieka,
- omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika,
- układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej,
- demonstruje sposoby użycia chusty trójkątnej,
- wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci (na manekinach),
- wyjaśnia, na czym polega pomoc ratownicza w zadławieniu,
- wymienia rodzaje krwawień,
- udziela pomocy w przypadku krwawienia z nosa,
- wyjaśnia znaczenie bólu w klatce piersiowej jako objawu stanu zagrożenia życia,
- wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc: - w wychłodzeniu - w odmrożeniu,
- wyjaśnia znaczenie terminów „udar słoneczny” i „udar cieplny”,
- wyjaśnia, jak można pomóc osobie, która ucierpiała wskutek udaru,
- wyjaśnia, jak udzielić pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym,
- wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc przy zatruciach:
  - pokarmowych
  - lekami
  - gazami
  - środkami chemicznymi
- wyjaśnia, na czym polegają zabiegi sanitarne i zabiegi specjalne,
- wymienia możliwe źródła skażenia,
- uzasadnia konieczność stałej ochrony wody i żywności, zwłaszcza w czasie zdarzeń kryzysowych,
- proponuje działania chroniące ludzi przed działaniem substancji szkodliwych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wykorzystuje wiedzę z innych dziedzin do rozwiązywania sytuacji problemowych,
- korzysta z różnych źródeł informacji,
- potrafi samodzielnie rozwiązać sytuacje problemowe przedstawione przez nauczyciela,
- bezbłędnie przedstawia algorytmy postępowania w różnorodnych sytuacjach,
- właściwie korzysta ze sprzętu niezbędnego do realizacji zajęć,
- umie kierować działaniami we współpracy z grupą rówieśników,
- opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności przewidziany w programie nauczania,
  - wyjaśnia, na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania,
  - omawia sposoby przeciwdziałania panice,
  - wymienia podstawy prawne działania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej,
  - wymienia instytucje zajmujące się zarządzaniem kryzysowym,
  - uzasadnia potrzebę obserwacji stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych,

- wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią,
- wymienia podstawowe środki gaśnicze,
- wyjaśnia, jak należy gasić odzież palącą się na człowieku,
- wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa”,
- omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof (komunikacyjnych, innych),
- wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność,
- omawia budowę i zasady funkcjonowania układu krążenia człowieka,
- wyjaśnia, jak działa w Polsce system ratowniczy,
- wyjaśnia, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny, na czym polega jego działanie i gdzie powinien się znajdować,
- udziela pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia,
- wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu,
- wyjaśnia zasady postępowania z poszkodowanym skarżącym się na ból w klatce piersiowej,
- omawia skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki,
- wyjaśnia, od czego zależy temperatura odczuwalna,
- omawia zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur oraz prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach,
- omawia skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki,
- udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia chemicznego:
  - skóry
  - przełyku i przewodu pokarmowego
  - oczu
- wyjaśnia, jakie skutki wywołują porażenia prądem elektrycznym i od czego zależy stopień obrażeń,
- wyjaśnia, jak należy się zachowywać i czego należy unikać w czasie burzy,
- wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym na skutek załamania lodu,
- uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych,
- omawia zasady zachowania się podczas udzielania pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych,
- omawia wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę,
- podaje przykłady wykorzystania promieniotwórczości w służbie ludzkości,
- omawia sposoby postępowania w przypadku zagrożenia skażeniami promieniotwórczymi,
- planuje wielkość zapasów wody i żywności na potrzeby swojej rodziny, na określony czas,
- charakteryzuje walory ochronne różnych rodzajów opakowań,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „odkażanie”, „dezaktywacja” (mechaniczna, fizyczna, chemiczna), „dezynfekcja”, „dezynsekcja”, „deratyzacja”,
- rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach,
- wymienia zagrożenia lokalne stwarzane przez przemysł i transport.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi zainicjować dyskusję,
- dzieli się z klasą swoją wiedzą i umiejętnościami,
- potrafi argumentować,
- osiąga sukcesy w konkursach, olimpiadach, turniejach,
- potrafi zastosować wiedzę i umiejętności w sytuacjach nietypowych,
- inicjuje działania na rzecz klasy, szkoły, lokalnego środowiska,
- zdobył wiedzę i umiejętności zgodne z zakresem programu nauczania:
  - wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące działanie obrony cywilnej na świecie,
  - podaje nazwę centralnego organu państwa odpowiedzialnego za obronę cywilną; wymienia terenowe organy obrony cywilnej,
  - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i wskazuje jego typowe rozmieszczenie w obiektach publicznych (także w szkole),
  - wymienia główne przesłanki do podjęcia ewakuacji spontanicznej,
  - kompletuje sprzęt i wyposażenie przydatne podczas ewakuacji; uzasadnia swój wybór,
  - podaje wysokość dawki promieniowania, która wywołuje typowe objawy choroby popromiennej,
  - podaje nazwy instytucji w Polsce, w ramach których działają służby monitorujące poziom radiacji,
  - wyjaśnia, na czym polega uzdatnianie skażonej żywności i wody,
  - wymienia rodzaje oznakowań substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji,
  - przedstawia zasady postępowania w okolicznościach nakazujących opuszczenie zagrożonego miejsca,
  - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej i środka transportu oraz rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi,
  - podaje przykłady zastępczych środków ochrony dróg oddechowych i skóry.